

שם המחקר: "וחי אחיך עמך" יחס האסלאם הסוני הקלאסי לאנשים עם מוגבלויות לא-פיזיות

שנה : 2021

מס' קטלוגי : 890-282-2020

שמות החוקרים: ענת קלופמן-שחר בהנחיית פרופ' אדם סילברסטיין

רשות המחקר: אוניברסיטת בר אילן

תקציר המחקר:

המחקר בוחן האם ועד כמה היו אנשים עם מוגבלויות לא-פיזיות חלק מהקהילה המוסלמית, החברתית והדתית, בתקופת האסלאם הקלאסי ומה היו חובותיהם הדתיות. ההתמקדות בהכללתם בקהילה היא פועל יוצא של מסקנות הנרטיב ההיסטורי המערבי של המוגבלות, הקובע כי באופן גורף אנשים עם מוגבלות היו מודרים ומופרדים מהחברה, לעיתים תוך השמדתם הפיזית או מניעת התרבותם על ידי עיקור או הפרדה. החברה ראתה באנשים עם מוגבלויות איום כלכלי, דתי ודמוגרפי וניהלה מערכת יחסים המשלבת שליטה באוכלוסיית המוגבלים וחשש מהם.

מערכת היחסים בין הקהילה לאנשים עם מוגבלויות נבחנת דרך יחס האסלאם לאנשים עם מוגבלויות לא-פיזיות, הלכה למעשה, בחינת חובותיהם וזכויותיהם הדתיות של אנשים עם מוגבלויות כלפי אללה וכלפי החברה, וכן בחינת התיאורים הקיימים במקורות ספרותיים והיסטוריים סביב נושא המוגבלויות הלא-פיזיות.

המחקר אינו מוגבל לאזור גאוגרפי מסוים, כדי לא לצמצם באופן ניכר את המקורות האסלאמיים הקלאסיים. גבולות תקופת האסלאם הקלאסי נעים מראשית האסלאם במאה השביעית ועד לעליית הסלג'וקים במאה האחת עשרה, טרם הופעת התורכים באסלאם כשושלות שליטות.

שאלות המחקר בוחנות האם לאנשים עם מוגבלויות לא-פיזיות היו חובות וזכויות דתיות? מה הן היו? האם מבחינת דת האסלאם היו אנשים עם מגבלות לא פיזיות חלק מהקהילה? כיצד התבצעה הכללתם בקהילה? האם המוגבלים לא-פיזית היו חלק ממערכת חינוכית או תעסוקתית נפרדת או כללית (אם היתה כזו)? האם וכיצד היו המוגבלים לא-פיזית חלק מהקהילה הדתית ומהחברה בכלל בפועל? האם דת האסלאם מבחינה בין המוגבלים לא-פיזית ברמות תפקוד שונות? האם יש השלכות מעשיות מבחינה

דתית-הלכתית לשינוי ברמת התפקוד? האם החברה המוסלמית התייחסה באופן שונה לאנשים עם מוגבלויות לא פיזיות ברמות תפקוד שונות? האם תפיסות מערביות בנושא המוגבלים הגיעו לקהילה המוסלמית והשפיעו עליה? האם ניכרו הבדלים ביחס לאנשים עם מוגבלויות בין קהילות מוסלמיות שחיו במערב לבין קהילות מוסלמיות שחיו במזרח? האם היתה השפעה מערבית שבאה לידי ביטוי מבחינה דתית- תיאולוגית והלכתית?

מילות מפתח: היסטוריה, מוגבלות מנטלית, מוגבלות נפשית, אסלאם, מג'נון, מעתוה, צדק אלוהי, סבל

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)